

Kiihtelysvaaran kirkko

Kiihtelysvaaran uuden kirkon hanke on Suomessa ainutlaatuinen. Uusi monitoimikirkko toteutetaan suoraan vanhan paikalle, keskelle historiallista kirkkomaata. ”Saman katon alle”-periaatteen mukaisesti kaikki seurakunnan toiminnot jumalanpalveluksista kerhoihin ja ruuanlaittoon tapahtuvat samassa rakennuksessa.

Uudenlainen toiminta vanhalla paikalla näkyy myös rakennuksen arkkitehtuurissa, joka on yhdistelmä uutta ja vanhaa. Yhtäältä rakennus jatkaa pitkää suomalaista ristikirkkoperinnettä, ja se toteutetaan hirrestä. Toisaalta ulkohahmo ja sisätilat ovat selkeästi omaehtoisen uudenlaiset, hirsirakenne on painumatonta lamellihirttä ja talotekniikka nykyaikaista. Arkkitehtuuri ammentaa perinteestä, olematta kuitenkaan vanhan kopio. Uutta rakennusta on suunnittelun aikana verrattu vanhaan, ja tavoitteena on ollut että uusi sakraalirakennus hallitsisi kyläkuvaan suunnilleen yhtä korkeana. Kirkon tavoiteltu käyttöikä on 200 vuotta.

Keskellä sijaitsevaan kirkkosaliin on suora, seremoniallinen käynti länsi-itä-suuntaan. Kattolyhty valaisee salia ylhäältä päin, ja kuorin erityisyyttä korostetaan epäsuoralla pohjoisvalolla. Keskiosan sakraalius näkyy myös rakennuksen ulkohahmossa katon korkeutena, joka laskee sivujen arkisempaa käyttöä kattamaan. Toiminnallisesti erityisen tärkeää on että kirkkosali, kerhotila ja kahvitila palvelevat käyttöä hyvin sekä erikseen että toisiinsa yhdistettyinä. Sekä kahvitilan että lasten kappelin läpi avautuu kauniita näkymiä ympäröivään luontoon ja kirkkomaahan.

Kirkon sijoittumista tontille määrittelevät vanhat haudat sekä vanhan kirkon säilynyt viinikellari. Lähimpään hautaan kirkon eteläpuolella väliä jää juuri maatöiden vaatimat 1,5m. Vanha viinikellari pyritään säilyttämään ikään kuin suojakuoren sisässä, kahvitilan terassin alla. Pieneen kellariin voi päästä kurkistamaan säilynyttä kiviporrasta pitkin silloin kun sitä pidetään auki yleisölle. Näin kellari muodostaisi osan vanhan kirkon muistomerkkiä.

Myös vanhan kirkon portaat pyritään säilyttämään paikallaan esimerkiksi jalustana lahjoitettavalle muistopatsaalle. Lisäksi rauniokirkon hiiltynt risti ja sopiva määrä talkoilla tehtyjä penkkejä sijoitetaan edelleen kirkkomaalle.

Rakennustoimikunta keskusteli varsin perusteellisesti myös uuden kirkon toteuttamisesta paanukattoisena. Kustannusten vuoksi paanukattoon sekä sen tiheisiin uusintakäsittelyihin olisi jouduttu tekemään talkootyötä. Lisäksi kävi ilmi että laadukkaan tervan saatavuus on hyvin heikkoa ja myös terva olisi mahdollisesti jouduttu tuottamaan talkoilla. Rakennustoimikunta totesi että vaikka paanukatto onkin kaunis, työmäärä olisi liian hurja. Suunnittelua jatketaan tällä hetkellä kuparikaton pohjalta.

Rakennuksen muut materiaalivalinnat ja sisätilojen sekä kuorin kalustus tarkentuvat jatkosuunnittelussa.